

Grip (Grip Lasezon)

Kisa grip ye?

Grip se yon maladi ki nan sistèm respiratwa nan kò moun, sa vle di nan nen, gòj ak poumon tou. Grip (oswa “flu” nan lang angle) se yon tinon pou lagrip (oswa “influenza” nan lang angle). Se yon viris ki koze grip la. Nan New England, anjeneral, sezon grip chak ane a kòmanse nan sezon otòn epi li dire jiska mwadmas. Yo rele grip ki rive chak sezon ivè a “grip lasezon.” Yo rele nouvo ak diferan viris grip ki parèt chak 30-40 ane, pa egzanp, viris grip H1N1 lan ki te parèt an 2009 la “grip pandemik.” Grip lasezon ak grip pandemik bay menm sentòm yo, yo pwopaje menm jan, epi yo evite yo menm jan.

Ki sentòm grip bay?

Sentòm grip ki pi komen yo se lafyèv, tous ak malgòj. Nan sentòm yo kapab genyen kòfèmal, maltèt, frison, nen koule epi ou santi w fatigue anpil tou. Gen moun, espesyalman jenn timoun, ki konn gen dyare ak vomisman tou. Sentòm yo dire ant kèk jou jiska yon semenn oswa plis.

Èske grip grav?

Wi, grip kapab grav anpil. Chak ane nan Etazini, grip lasezon fè anpil moun entèn lopital epi li koze anpil lanmò. Gen moun ki gen pi gwo risk pou yo gen pwoblèm maladi grav lè yo gen grip. Sa vle di fanm ansent, timoun piti, granmoun aje ak moun ki gen maladi tankou lasm, dyabèt, maladi kè, maladi ren, pwoblèm newolojik, pwoblèm newomiskilè ak sistèm iminitè ki fèb.

Kouman grip pwopaje?

Viris grip la konn nan dlo ki flite (tigout krache ak larim) epi ki soti nan nen ak nan bouch yon moun ki touse oswa etènye. Si w pre ase ak yon moun ki gen grip (3 – 6 pye) lè yo touse oswa etènye, ou ka respire viris la epi w tonbe malad. Sentòm grip yo kòmanse 1 – 4 jou (òdinèman 2 jou) apre yon moun fin respire viris la.

Grip pwopaje fasilman soti nan yon moun pou ale nan yon lòt moun. Viris la kapab viv pou yon ti tan kout sou bagay ou manyen tankou manchpòt, telefòn ak jwèt. Apre w fin manyen bagay sa yo, ou kapab trape viris la si w manyen bouch ou, nen ou, oswa je w. Granmoun ki gen grip kapab pwopaje li depi yon jou apre sentòm yo fin parèt pandan jiska yon semenn apre. Timoun kapab pwopaje grip la menm pandan pi lontan apre yo fin tonbe malad.

Kouman yo trete grip?

Gen medikaman ki disponib doktè kapab preskri pou trete grip. Medikaman yo fonksyone pi byen si ou kòmanse pran yo touswit apre sentòm yo kòmanse. Doktè w kapab detèmine si w bezwen tretman.

Moun ki malad ak grip dwe fè ansòt pou yo bwè anpil likid, pran anpil repo, manje manje ki bon pou lasante, lave men yo souvan epi yo dwe rete lakay yo pou evite pwopaje grip la bay lòt moun. Medikaman pou doulè, ki vann san preskripsyon, kapab ede moun ki gen grip santi yo pi alèz. Timounn ak adolesan ki gen grip pa dwe janm pran asipirin paske gen yon maladi ki pa rive souvan men ki grav yo rele sendwòm Reye ki ka rive. Pa bay timoun ki poko gen laj 4 an medikaman pou tous ni medikaman pou grip.

Èske gen yon vaksen pou grip?

Wi. Yon vaksen ede kò w pwoteje tèt li kont yon maladi. Gen 2 kalite vaksen pou grip: Piki a (yo bay li ak yon enjeksyon, òdinèman nan bra) ak medikaman yo flite nan nen an. Toulede, ni piki a ni medikaman yo flite nan nen an pwoteje w kont grip la. Lè w pran vaksen an, ou pap pran grip la ni okenn lòt kalite maladi. Lè w pran vaksen an, se pi bon jan pou pwoteje tèt ou kont grip la.

Kiyès ki dwe pran vaksen grip la?

Tout moun ki gen laj 6 mwa oswa pi plis dwe pran vaksen grip la. Sèl eksepsyon ki genyen se moun ki fè alèji grav ak yon bagay ki nan vaksen an. Li espesyalman enpòtan pou moun ki sou lis anba a pran vaksen grip la chak ane.

- Timoun ki gen laj 6 mwa jiska 18 an
- Moun ki gen laj 50 an oswa pi plis
- Fanm ansent ak fanm ki fenk akouche
- Moun ki gen nenpòt laj epi ki gen maladi kwonik, pa egzanp lasm, dyabèt, maladi kè, maladi ren, pwoblèm newolojik, pwoblèm newomiskilè ak sistèm iminitè ki fèb
- Moun ki gen maladi nan mis ak maladi nè ki rann li difisil pou yo respire oswa vale
- Timoun ki gen laj 6 mwa jiska 18 an kap fè terapi alontèm ak aspirin
- Moun ki viv nan lazil moun malad oswa nan enstitisyon gadmalad pou swen alontèm
- Nenpòt moun ki ta ka pase grip la bay yon lòt moun ki gen risk. Pa egzanp, moun ki travay nan domèn lasante, sa vle di moun kap swiv kou fòmasyon, sekouris nan kadijans, anplwaye ki pran swen moun malad dirèkteman, moun ki viv avèk nenpòt moun ki sou lis anwo a oswa ki pran swen nenpòt moun ki sou lis anwo a, epi moun ki viv avèk oswa ki pran swen timoun piti ki poko gen laj 6 mwa, sa vle di paran yo, frè ak sè yo, epi moun ki gade yo lajounen.

Kouman pou m fè konnen si m gen grip la?

Si w gen lafyèv avèk tous oswa malgòj, ou ka gen grip la. Si w panse ou gen grip la, rete lakay ou, pa al nan travay ni lekòl epi evite kontak ak lòt moun pou pa pwopaje viris la. Si w panse w ta ka gen grip epi w bezwen wè yon doktè, rele dabò epi fè yo konnen ou ka gen grip la. Konsa, biwo doktè w la ka pran prekosyon pou anpeche w pase grip a bay lòt moun. Doktè a kapab rekòmande pou w fè tès pou grip.

Kouman m kapab evite pran grip la?

- Pran vaksen grip la chak ane depi li disponib.
- Lave men w souvan ak savon ak dlo, oswa itilize yon jèl pou men ki fèt ak alkòl.
- Touse oswa etènye nan yon mouchwa oswa anndan koud oubra w si w pa gen yon mouchwa. Jete mouchwa yo epi lave men ou. Toujou lave men ou anvan ou manyen je w, nen ou oswa bouch ou.
- Itilize pwodui pou netwaye kay pou netwaye bagay ou manyen souvan yo, tankou manchpòt yo, jwèt ak telefòn.

- Evite kontak fizik pwòch ak moun ki malad. Eseye rete omwen 3-6 pye ak yon moun ki malad epi ki gen grip.
- Moun ki gen timoun piti, yon sistèm iminitè fèb oswa yon maladi kwonik dwe evite foul moun, si l posib.
- **Rete lakay ou epi pa al nan travay ni lekòl si w malad epi w gen yon maladi ki sanble ak grip (lafyèw ak tous oswa malgòj) epi evite kontak ak lòt moun pou viris la pa pwopaje. Rete lakay ou jiskaske w pa gen lafyèw ankò pandan omwen 24 èdtan apre w fin pran dènye dòz medikaman pou bese lafyèw la (pa egzanp, Tylenol, Advil oswa Motrin).** Pou pifò moun, sa vle di rete lakay yo pandan apeprè 4 jou.

Kouman pou m pran swen yon moun ki malad ak grip?

Grip: Sa ou Ka Fè - Jan Pou Pran Swen Moun Lakay yo disponib sou fòm yon tiliv konplè epi gen yon vèsyon kout ki senp. Toulede disponib nan plizyè lang epi yo ba w enfòmasyon pou ede w pran swen yon moun ki gen grip lakay ou. Pou plis enfòmasyon sou *Grip: Sa ou Ka Fè* vizite www.mass.gov/flu.

Ki kote m kapab jwenn plis enfòmasyon?

- Doktè w, enfimyè w, oswa klinik ou oswa depatman lasante nan zòn kote w rete a (li parèt nan anyè telefòn lan anba gouvènman lokal)
- The Massachusetts Department of Public Health (MDPH), Division of Epidemiology and Immunization (Depatman Sante Piblik nan Massachusetts, Divizyon Epidemyoloji ak Vaksinasyon) nan (617) 983-6800 oswa nan Sitwèb MDPH la nan www.mass.gov/flu
- Sitwèb The Centers for Disease Control and Prevention (CDC) [Sant pou Kontwòl ak Prevansyon Maladi] nan www.cdc.gov/flu/
- Pou enfòmasyon sou klinik pou grip, vizite tanpri: mylocalclinic.com oubyen HealthMap nan vaccinefinder.org.

